

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe 6 jum. de an 12 "
Pe trei luni . . . 6 "

Pentru România şi
străinătate:

Pe un an . . . 40 lei.
Pe 6 jum. de an 20 "

TELEFON Nr. 206.

GAZETA TRANSILVANIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDAȚIA
ŞI ADMINISTRAȚIA
Târgul Inului Nr. 30.

REDAȚIA
se primește la administra-
ția. Prețul după tariful
și înveșt.

Manuscrisurile nu se în-
napoiată.

Pilda statelor culte.

— Falsurile d-lui Tisza. —

— Articol final. —

De Dr. Valer Moldovan.

IV.

Mărirea sau căderea popoarelor își au legile lor organice. Instituțiile de stat desăvârșite și potrivite cu firea lor încă au, ce-i drept, oarecare influență asupra buneii hădăurii a națiunilor. Nu au însă nici pe departe însușirea aceea covârșitoare, ce le-o atribuie d. e. Tisza.

Am văzut în istorie înălțându-se popoare și căzând popoare și fără de-a fi auzit barem de sufragiu universal. E greșit a privi în această instituție a vremilor mai noi un fel de elixir miraculos care e în stare să întinerească popoare îmbătrânite și slăbite din alte pricini curioase și ne-curioase.

Sufragiu universal nu e altceva decât un postulat al egalității politice și de drept, și o parte întregitoare a instituțiilor și formelor de stat relativ cele mai perfecte din câte cunoaștem azi.

E sigur, că și sistemul parlamentar își are defectele sale, și nu în tot locul funcționează cum ar trebui. Dar se repetă și aici maxima politică, că cele mai bune instituții sunt zădărnice dacă spiritul și moralul politic al poporului respectiv sau alte influențe externe împiedică funcționarea lor normală. N'avem să ne gândim decât la cele ce se întâmplă de prezent în Ungaria.

În urma prepotenței Coroanei deoparte, de alta din cauza absolutismului unui partid născut din neegalitate și corupție, întreg parlamentarismul nostru a ajuns în halul în care se află.

Oare ce-ar zice Tisza, dacă am face propunerea că după ce parlamentarismul ungar nu și-a îndeplinit rolul convenit, nu ar fi mai bine să ne întoarcem iarăși la absolutism? Desigur, ne-ar râde în față.

Intocmai așa este și cu sufragiu universal. Ca el să funcționeze perfect, e lipsă pe lângă o îngrădire a lui cu garanții legale, și de un spirit public sănătos și plin de virtute. Și dacă totuși vedem că are unele cusururi, nu înseamnă că trebuie să ne întoarcem la sistemul vechiu și uzat al unui cens urcat, ci trebuie să căutăm corecturile cum vedem că să fac în Franța.

Di Tisza să provoacă așa în fugă și la pilda Angliei care tocmai acum să pregătește să percurgă și mica distanță ce-o desparte încă de sufragiu universal.

Apoi fie ne permis să observăm că tocmai Anglia e pilda clasică a adevărului că însestrarea maselor mari ale poporului cu dreptul de vot a avut și are efectul cel mai binefăcător asupra estirpării sau cel puțin a reducerii corupției politice.

În veacul al 18-lea ministrul Robert Walpole a făcut un adevărat sistem din coruperea deputaților, întocmai precum în 1801 numai cu coruperea prin sume enorme a câtorva deputați s'a putut decretă în parlamentul Irlandei uniunea cu Anglia.

În veacul al XIX. a dispărut cu totul corupția parlamentară și a rămas numai cea dela alegeri, până când reformele din 1867 și cea din 1872 au redus aproape cu totul și felul acesta de corupție.

Tisza știe foarte bine, care e mijlocul cel mai sigur al estirpării corupției electorale și dacă în proiectul său tot nu-l aplică, e dovada cea mai elocventă că dominația aceea a inteligenței liberale, de care-l doare atât de mult capul, nu o poate susține decât prin privilegiu și prin corupție.

Cum ne-am putea astfel explica pornirea lui atât de dușmănoasă împotriva votării secrete? Fiindcă e vorba de Anglia ne luăm voia a dovedi tot din pilda acestei țări, că înălțarea sau căderea liberalismului e a se atribui cu totul altor cauze decât cele visate de Tisza.

În Anglia, înainte de reforma electorală din 1832, între cele

doă partide istorice adevărate între liberali și conservatori, nu au fost deosebiri esențiale, nici în privința programului, nici în al tacticii. Reprezentanții aceleiași clase istorice a marilor proprietari și în parte a capitaliștilor îmbogățiți li aflăm în ambele partide. Liberalismul partidului Whig era numai o frasă goală, care nu spunea și nu obliga la nimic.

După reforma din 1832 și mai ales după cea din 1867 partidul liberal a trecut prin o metamorfoză însemnată. Tot mai covârșitoare a devenit influența elementelor sincere liberale, cari pretindeau, ca partidul liberal cum s-ar zice „să se și poarte astfel cum îi vorba“. Cu alte cuvinte partidul liberal din 1832 și până în ziua de azi arată o hotărâtă evoluție în direcția elementară, ba am putea zice în direcție radicală. Iar rezultatul acestei politici înțelepte e, că pe când pe continent aproape toate partidele liberale, cari au devenit ne-credincioase stindardului liberalismului și sub marcă liberală au vândut cea mai patență marfă conservatoare, au fost părsăite din partea alegătorilor trași pe sfoară; pe atunci liberalismul adevărat și larg al Englezilor a adăpostit sub aripile sale toate elementele sincere democratice și chiar pe cei mai extremiști radicali.

Ba politica asta sinceră și cu adevărat democratică a liberalilor englezi a influențat chiar și asupra partidului conservator, care după anii 1835 sub conducerea unor aristocrați luminați și democrați ca Randolph Churchill și-au saturat programele cu o mulțime de revendicări democratice și social-economice.

Am văzut de pildă, că în Germania oportunismul și tradarea intereselor adevărat liberale și democratice a avut drept efect, nu numai decadența partidului pseudo-liberal deplăns de Tisza, ci chiar și a diferitelor fracțiuni de partide iarăș pseudo-democratice și pseudo-radical.

Iar alegătorii cu vederi cu adevărat liberale și democratice pă-

șiți și scârbiți în suflet au sprijinit cu votul lor partidul cel mai radical: pe social-democrați.

Când s'a constatat, că la alegerile imperiale din 1903 social-democrații au obținut 3,025,000 voturi, opinia publică oficioasă din Germania s'a mângâiat cu gândul, că primejdia social-democrată nu e așa mare, deoarece cea mai mare parte a acestor voturi nici nu sunt date de socialiști get-beget ci de burghezi nemulțumiți cu ținuta partidelor lor.

E foarte nimerită observarea ce-o face deputatul socialist Robert Michels asupra acestei „mângâieri“:

„Mângâierea asta a partidelor burgheze se înțelege, nu e nici decum înălfătoare, de fapt ea e identică cu o aculare de sine, pentru că dacă o mulțime de oameni, cari în interesul lor sunt străini față de socializm, totuși votează cu social-democrația, cât de greșită trebuie să considere ei fi-muta politică a partidelor, cari stau mai aproape de inima lor, dacă cu toate acestea se simt îndemnați să se atașeze la dușman“.

Dimpotrivă politica adevărat liberală și democratică a partidului liberal englez nu numai că a mântuit viața partidului, ci a împiedecat procesul ce l'am văzut în Germania, ca adevărat democrații și liberalii înșelați de proprii lor conducători să treacă la alegeri cu mase în tabera social-democrației.

Iată una din cauzele principale pentru cari în Anglia, deși e o țară industrială mai veche decât Germania — socializm nu a ajuns nici-odată la puterea și însemnătatea care o are în Germania.

Din 1832 încoace Anglia a lărgit de două-ori dreptul de vot, care din 1832 încoace e aproape universal.

Rezultatul a fost, că Anglia a rămas scutită de aguduirile revoluționare peste care a trecut Franța, unde muncitorii au trebuit să-și elupte pe baricade sufragiu universal.

*) Vezi: Poziția social-democrației în Germania, de Michels Robert.

Sun tot atâtea învățături a-cesce prea prețioase, d-le Tisza! Alege între pildele ce le ai înaintele-ți! Cum e pilda unei evoluțiuni pacifice cuminte și sincer democratice din Anglia, cealaltă e calea reacțiunii îndărătnice și mioape de-o parte, și a evoluțiunii revoluționare de alta, din Franța.

Resultatul final însă în ambele cazuri e unul și același: biruința desăvârșită a unei noi ordini a lucrurilor atât de ferbinte și de impetuos dorite de milioanele năpăstuite și desmoștenite din Ungaria.

Biruința democrației reclamată și de spiritul timpului, e singurul răspuns cel poate primi Tisza și semenii lui dela statele culte ale apusului, ba chiar și dela micile popoare creștine din Balcani, atât de desprețuite din partea imperia-liștilor și feudalilor noștri îngâmfăți, egoiști și îndărătnici.

Delegațiunile. Din Viena se anunță că guvernul austriac nu vrea să aleagă delegați noi pentru sesiunea delegațională, ci are să supună proiectul de buget comun pe 1914. și proiectele de credite militare deliberării comisunii delegaționale exmisă în Octomvrie 1912.

Cauza acestei măsuri ar fi că situația politică internă e încurcată și o nouă alegere ar fi împreună cu greutăți.

În audiență. Ministrul de agricultură contele Serényi a fost primit ieri în audiență la M. Sa în Sobonbrua. Ministrul, după cum se anunță semioficios, a raportat despre chestiuni aparținătoare resortului său.

Retragerea lui Montecuccoli. Se vorbea de mai înainte, că admiralul conte Montecuccoli, comandantul marinei austro-ungare de războiu, se va retrage din postul său. Acum retragerea e fapt împlinit. Montecuccoli a ținut zilele trecute un discurs de adio pe bordul Dreadnought-ului „Viribus Unitis“, care însă s'a publicat numai acum, cu întârziere.

Discursul e interesant, căci el pare a fi o alarmă de războiu, în deosebire enunțarea, că „problema forței militare a monarhiei este să se dovedească, că anii de pace nu i-a petrecut de

Grazia Deledda.

Ispita.

Urmaso.

— Uff! Ce oameni proști! zise Antine, după ce rămase singur.

El se apropie de fereastră. Toate locurile și teji oamenii de aici li erau antipatici. Viața de seminar era cu mult mai bună, viață regulată, deși puțin cam pedantă. Cine ar fi putut crede, că el nu se va bucura de libertatea ce-o va avea pe tancași în coliba părintească?

Mult timp rămase el la fereastră, de unde deosebia tot mai clar, în întunerecul cel împrejmuit, râul care spumega jos în vale; peste vărfurile maslinilor și migdalilor bătrâni ce încunjurau vila, străluceau stelele. Antine era trist și îi dorea capul; se cugeta la Nuoro, la tovarășii săi, la preumblările frumoase, la discuțiile teologice — cum le numeau ei — și la altfel de discuții. Aici nu avea cu cine să schimbe două vorbe. Tatăl său? Fratele? Cealaltă? Toți li erau antipatici. Acum vedea toate lucrurile altcum decât cu un an mai înainte. Mantaua și ochelarii tatălui său îi displacea tot atât ca și ochii caraghioși ai fratelui său, ca și favoritele groase ale lui Tanu și ochiul îndrăcit al lui Zio Pera. De nimeni nu-i plăcea! Simțea în el un mare gol și se simțea umilit, ca și când n'ar fi fost în elementul său. Liniștea tainică a nopții i ameuți cu totul și mirosul cel tare al

florilor de oleandru tres în el dorințe ascunse.

Se culcă apoi și adormi îndată, dar și în somn se simți neliniștit, văzând, că Zio Pera îi fura cărțile...

* * *

Obicinuit să se scoale de dimineață, încă nici nu se crepase bine de ziua și Antine sta la fereastră, fluierând și cântând. Gândurile grele din ajun dispăruseră și acum se simțea nespul de fericit, că poate să petreacă câteva timp în libertate. Își puse cărțile în siguranță, se scobori jos în tanca, alergă încoace și în colo, făcând exerciții gimnastice și cânta melodii italienești, cari nu mai fuseseră auzite prin părțile acestea ale Sardiniei. Cele dintâi raze ale soarelui schimbă scâieții galbeni într'un covor auriu smălțat cu flori albastre; râul cu apă limpede spumega în vale, ducând cu sine florile scuturate.

În altă parte mânia alergau încoace și în colo nechezând. La vederea acestora Antine fu cuprins de un sentiment de bucurie.

Zio Felice și Minnai mulgeau vacile; amândoi ardeau de nerăbdare să-l vadă pe seminarist. Zio Felice zâmbia fără să știe pentru ce și se cugeta la ziua, când Antine va servi prima dată ca preot. El se scotea cel mai fericit om de pe fața pământului și vorbea cu vacile, cu Minnai cel surd, vorbia cu tot ce-i venia înainte.

Curând după aceea sosi și Antine; el beu lapte, se jucă cu Minnai

și era cu mult mai vesel decât în ajun.

Zio Felice nu-și putea lua ochii de pe el și în continuu privea relievia ce-o avea pe piept, rugându-se la Sft. Ilie și Sft. Barbara pentru binele flului său.

Când veni seara, Antine povesti lui Tanu și rândășului despre viața din seminar și despre viața dela oraș. Cel din urmă îl asculta cu gura căscată; Tanu din contră făcea pe prostul înțelegând tot pe dos vorbele lui Antine, care turba de mânie; de fapt însă sta și Tanu ulmit de cele ce auzia. Mai mult îl interesau reprezentațiunile; el nu-și putea închipui, cum putea cineva să facă pe boierul sau pe sluga, fără să fie boier sau slugă — și nu observa, șiretul, că el însuși se pricepea de minune la așa ceva.

După vre-o zece-douăsprezece zile însă Antine începu să se plictisească. Încă nici nu pusese mâna pe vre o carte. Când era în vilă, bătrânul servitor nu lăsa nici odată în pace cu palavrele lui și nu știa cum să-l înduplece pe Antine să-i dea mână de ajutor la vrăjitoriile lui.

»Spune-mi, floricea mea, să nu-l aduc odată aici pe respectivul?

»Ce respectiv?

»Te faci că nu știi; pe banditul de care țiam vorbit.

»Și pentru ce oare?

»Pentru ca să ne înțelegem odată...

»Ce să ne înțelegem?

»Cu vrăjile!

»Ah! fire-ai afurisit, Zio Pera! Nu mă mai năcăji, ori te ia dracul!

»Aha, tu injuri, popă mârșav! De te-ar auzi numai tată tău, porumbelule! Tată-tău, e vulpe bătrână! Are un felior care injură și vrea să-l facă popă! Trăni-l-ar Dumnezeu! El, facem ori nu facem?

»Zio Pera! Vrei poate să nu mai calc în ruina asta? Sunt sătul! Dă-mi pace!

Zio Pera îl lăsă deocamdată în pace, ca să încape din nou mai târziu: »Împrumută-mi cel puțin reverenda, vițlușule! Nu te teme, nu țio stricăm, și o carte. Reverenda are niște nasturi roșii ca și fragile, dar asta nu strică. Cât ceri pentru toate acestea?

»Un drac! Dacă nu taci, îi scriu stăpânului tău. Nu numai atât, dar îi voi mai scrie că din migdali nu i lași decât cojile!

»Mintți părințele! Tu injuri ba și minți; ești plin de toate păcatele. Știe el bătrânul Nurroi pentru ce vrea să te facă popă!

»Băstămat să fi! strigă Antine depărtându-se.

El se plictisea tot mai mult și era tot mai trist.

Seara, când Zio Felice se ruga pentru mântuirea sa și a flului său, Antine se simțea trist și nefericit, adâncit în gânduri privea el în zarea scăldată de lumina lunii, care trezia în sufletul său dorul de o viață necunoscută și imposibilă.

Pe la mijlocul lui Septemvrie Antine luă parte la o serbare populară, unde se întâlni cu pretinul său din copilărie, cu proprietarul moșiei, al caiilor și al vacilor, cu tinărul cavalor Don Elia, care era încă sub tutorat. Faptul acesta însă nu-l orea pe Don Elia să-și împlinească toate poftele; chiar și la această petrecere făcă o mulțime de nebulni, se prinse și el în joc cu feciorii și cu fetele de țaran, luă parte la întrecere cu calul său alb ca laptele, făcea ochi dulci femeilor și bea cât pătru. Don Elia era un tânăr frumos și simpatic, palid, cu ochii și cu părul ca peana corbului, purta un costum alb și o pălărie de paie mare, cât o pălărie de damă. Când îl văzu pe Antine, alergă spre el, îl îmbrățișă și-l sărută ca pe un frate. »Mai ții minte, Antine, când te-am bătut odată? Acum ești mai mare și mai puternic decât mine Nu vrei să te faci soldat?

»Nu, căci pe când ar fi să flu a-sentat, voi fi sfințit de preot.

»Oh, da, tu te faci preot. Ce prostie! Elia îi purtă pe pretinul său din satră în șatră și îi sili să bea. Antine se codi la început, dar apoi luă un păhărel de mescolanza (licher) și beu, mai mult de dragul pretinului său; încetul cu încetul însă se obicinu cu beutură și cătră sară amândoi erau amețiți.

»Eu trebuie să plec acasă, — zise Antine mai mult bâlbâind și-și căuta calul.

Elia zâmbi desprețitor, cum îi

giaba" și mai departe, că „pe flotă o așteaptă o nouă glorie.

Știm, că monarhia noastră are interese vitale în Orient, mai cu seamă pe teren comercial, dar Rusia slavă-ortodoxă nu lasă să se valideze aceste interese.

Discursul lui Montecuccoli se pare a fi un ecou al acestor stări nesănătoase, și poate este și prevestitul unui mare războiu european...

Despre armata României scrie ziarul „Hamburger Nachrichten”, unul din cele mai considerabile numai în Germania, următoarele:

»Armata română face o impresie extraordinar de bună. Ceea ce privește instrucția și echiparea, ea poate fi comparată cu cele dintâi în Europa.

Și de altcum se observă pretutindeni, că țara e în așteptări serioase. Gări și poduri, toate supravegiate, pârțile de soldați; mai ales podul dela Cernavoda: capetele sunt întărite gata, și e flotilă de șase canoniere străjuște aci pe Dunăre.

Dacă România va avea a-și apăra cu arme interesele sale vitale, față de bulgari ori față de oricine, poporul român așa pregătit cum este, n'are de a se teme de nimic în un război.

Ziare oprite. Ministrul de interne ungar a detras debitul postal pentru Ungaria a revistei »Fede noua Giornale», din Roma pentru direcția ei irelevantă și a foalei slovece »Narodne Noviny», ce apare în Pittsburg.

Schimbară de prezident în Franța. Președinții senatului și camerei franceze au căutat în locuința sa privată pe fostul prezident Fallières, ca să-și ia adio de la el.

nele la olaltă, deși aceasta este necondițional necesară pentru a realiza planuri mari. Crede, că genul Francei va îmbrățișa și pe mai departe cu lumină strălucitoare munca civilizației, la care ia parte considerabilă și Franța.

— Noul prezident Foincaré va redacta pentru corpurile legislative o adresă, în care va face un tablou al situației și va designa direcția, în care va proceda.

Adresa provoacă națiunea franceză la înțelegere, ca republica să-și poată ține locul cu demnitate luptând pentru cele două mari idealuri: pentru libertate și egalitate.

Puși automate. În urma înarmării continue a Germaniei, cercurile militare franceze proiectează să provadă infanteria franceză cu puși automate. E credința, că armata franceză numai în chipul acesta poate rivaliza cu armata germană.

Ambasadorii din Londra și diferendul bulgaro-român.

În jurul diferendului româno-bulgar, care preocupă în măsură deosebit de mare opinia publică și diplomatică europeană, circulă o mulțime de știri și combinații, cari trebuie înregistrate cu rezerva cuvenită.

Din Londra se anunță, că reuniunea ambasadurilor, care s'a întrunit ieri din nou, are la ordinea zilei ca punct prim chestia diferendului bulgaro-român.

Londra, 20 Feb. Reuniunea ambasadurilor se va ocupa astăzi cu diferendul bulgaro-român. În principiu s'a ajuns la un acord, ca chestiunile de litigiu între România și Bulgaria să se judece spre decideră unui tribunal european.

Londra 20 Feb. »Daily Mail» este informat, că România a concentrat în fața Silistrei detașamente puternice de cavalerie și artilerie.

Macedonia autonomă.

Sunt multe probleme, cari timp lung par imposibil de-a fi deslegate, nu pentru că ar fi ceva deosebit de complicat, de ascuns, de neaccessibil în ele, ci pentru că punctul de mănecare e fals, unghiul de privire e greșit, și întreg felul cum se prezintă și consideră întrebarea e de natura aceea, că el duce la rezultate evidente neacceptabile ori împedecă cu desăvârșire orice soluție.

Iată iarăși un caz, de cea mai ferbinte actualitate și mai însemnată pentru viață decât ori care episod al cercetărilor științifice.

E departe de a fi terminat războiul cu Turcii, și deja alte războaie sunt în perspectivă pentru pământul de pe care au fost scoși cu arma osmanii. Dacă am fi în pragul evului mediu, firesc ar fi așa chiar: cărdășia celor mici contra celui mai mare și după învingerea lui, luptă între aliații de ieri, pentru cucerirea pradei comune, război de cucerire între olaltă.

Să distingem bine. Războiul acesta a fost pornit pentru desrobirea popoarelor din Balcani subjugate de imperiul otoman și cu devisa: »Balcanii pentru popoarele balcanice! Înălțuri deci, voi ceilalți și jos mâinile.

Bulgari, Sârbi, Montenegreni, Greci au proclamat războiul cruciat, au luptat brav și cu noroc și au liberat de sub stăpânirea turcească mai mult decât avuseră în vedere întâi.

Se pune întrebarea: Ce se întâmplă acum cu popoarele desrobite în semnul crucii, popoare între cari sunt nu numai Greci, Sârbi și Bulgari ci sunt, și mai mulți decât aceștia, Albanesi, Români, Ovezi și Musulmani, pentru a nu aminti minoritățile de Levantini.

Acțiunea încercată a furiei paralogismului, minciunii: popoarele acestea sunt inferioare ca cultură, ele nu pot exista decât sub ocrotirea, sub domnia noastră, a înfrângătorilor de Turci. Noi Sârbi nu extindem hotarele noastre departe peste Albania, pentru că am fost stăpâni acolo în vechime și pentru că avem neapărată lipsă de a eși la mare.

Decât cutare drepturi istorice, ori ambiții învechite ori interese egoiste mai însemnate este existența însăși a popoarelor cu limba și legea lor și cu întreg patrimoniul de tradiții păstrate de ele veacuri și veacuri de rândul, primite dela părinți și predate cu sfințenie urmașilor.

Într'aceea, »Albanezii declară, că de loc nu înțeleg a schimba jugul otoman cu cel sârbesc. Ei proclamă independența Albaniei și încep a se instala atât de cuminte și a se manifesta

atât de categoric, că rușinate amuțesc glasurile, cari, la Belgrad și, ciudat, chiar și la Paris în organul ce văzuse timpuri mai bune »Le Temps», afirmaseră că Albanezii nu există ca neam... Astăzi nimeni nu le contestă existența și Europa va respecta granițele Albaniei, ori cari ar fi dorințele și drepturile vechi și interesele Serbiei.

N-are decât să fie săvârșit acest proces și pentru cealaltă unitate tăiată din corpul Turciei europene: Macedonia. N-are decât să fie aplicată și executată just și consecvent linsoina: »Macedonia pentru Macedoneni, pentru popoarele macedonene.

Ori, cererea aceasta nu e simplu teoretică, pusă de mintea sănătoasă și de sentimentul de echitate și dreptate înăscut omului de nivel cult, ci iată că înseși neamurile cari formează majoritatea populației în Macedonia, Musulmanii, Români și Ovezi se anunță la cuvânt pentru a spune omenimei că, tot atât de puțin ca Albanezii, nici ei la rândul lor, nu se văd îndemnați de a înalță stăpânirea noastră cu o stăpânire bulgară, sârbă, greacă.

Într'adevăr, Luni dimineața un comitet musulmano-româno-israelit a prezentat ambasadurilor marilor puteri la Constantinopol un memorandum, în care se arată faptul cunoscut, că Macedonia nu e locuită numai de Bulgari, Sârbi și Greci, ci de un foarte însemnat număr de Români (Aromâni), de mulți israeliți și de o majoritate relativă de musulmani, și că astfel dreptatea și echitatea elementară impune ca Macedonia să nu fie împărțită între aliații bulgari, sârbi și greci, ci să rămână țară independentă și autonomă, căci numai astfel va fi asigurată soarta tuturor popoarelor macedonene, apoi ei își exprimă încrederea, că lumea civilizată va lua toțera, ca milioane de cetățeni care s'au bucurat până acum de oarecari drepturi, ce ori cum li-au asigurat existența ca neam, să fie aruncate sub jugul bulgar, sârb și grecesc, ceea ce ar însemna sfârșitul lor ca unități etnice, cum deja de acum »liberatorii» au început lupta de extirpare contra musulmanilor, Românilor și Israelitilor.

Decât cutare drepturi istorice, ori ambiții învechite ori interese egoiste mai însemnate este existența însăși a popoarelor cu limba și legea lor și cu întreg patrimoniul de tradiții păstrate de ele veacuri și veacuri de rândul, primite dela părinți și predate cu sfințenie urmașilor.

Pe ochelarii lui Zio Nurro însă se lăsase o ceață groasă Oh! dacă frica de Dumnezeu nu l-ar fi reținut, el ar fi blăstămat pe tânărul său stăpân, care ducea o viață atât de destrăbălată și îl ducea și pe fiul său la peire. Toate amenințările erau însă zadarnice! Antine nu se mai plictisia; acum avea cu cine să-și petreacă timpul.

era obiceiul, și-l întrebă: »Unde vrei să pleci?»

«La stână. Tata mă așteaptă! Cine e tatăl tău? » «Unul din păstori mei. Rămâi dară la stăpânul tău. Tatăl tău nu-ți va zice nimic; dacă ar încerca, i-ași da drumul. Măne dimineață viu și eu cu tine.

Antine se învoi. Ei se așezară sub un stejar mare și petrecură noaptea în liber.

Când Antine se deșteptă în dimineața următoare, îl durea capul. »Oh, își zise el, ieri mi am îmbătat. Ce ar zice tatăl-meu, dacă ar ști de asta?»

Lui nu-i era rușine de tatăl său, cât mai mult de sine însuși; se cugeta la palavrele lui Zio Pera: »Frumos popă va ieși și din tine!»

Don Elia se ținu de cuvânt; el înseși pe Antine. Pe drum călăreții o ținău într-o vorbă și într'un răs. De câte ori venia însă vorba despre cariera seminaristului, Antine își pierdea toată viața.

Zio Pera află numai decât despre soseala stăpânului, căci pretinul său, banditul, care încă luase parte la serbare, îl încunostințase din vreme, așa ca servitorul să poată lua măsurile necesare.

Aceasta însă nu-l împiedecă pe Zio Pera să se arate foarte surprins de sosirea stăpânului său. »Ce mai face tuiorul?» întrebă el cu un zâmbet

răutăcios, în timp ce lua șeaua de pe cal.

«Să-l ia dracu!» zise Don Elia și își puse piciorul pe o piatră pentru ca să-și ia jos pintenii.

Zio Pera, slugarnic și lingușitor ca toți cei de felul lui, îi sări în ajutor și pe când îi desfăcea pintenii, îl întrebă șoptind: »Ai venit ca să iai bani?»

«Da. » «Felice Nurro nu cred să aibă nici un ban, dar fiul său ar putea face rost de așa ceva.

«Cine? Antine? » «Antine! » «Se poate? întrebă uimit Don Elia

«Să nu zici nimic; lasă-mă pe mine să lucr. După aceea vom mai vorbi noi.

Pe Zio Felice îl supără mult vestea despre sosirea stăpânului său. El căuta să împinească totdeauna voia lui Dzeu și să lubească pe semenii săi, dar pe stăpânul lui cel prea ușuratic nu-l putea iubi. Don Elia era înglodat în datorii și de multe ori cerea bani împrumut dela Zio Felice, dela păstorul lui cel sărac lipit pământului, care cât e anul lucra ca un rob numai ca să poată susține pe fiul său la studiu.

«Pentru el ai rămas toată noaptea? îl întrebă Zio Felice pe Antine, care venise a doua zi singur la stână. » «Bagă de seamă, băiete! Tu ești fiul unui păstor și stăpânul e cavaler; nu vă prea potriviiți amândoi.

«Pentru-ce?» întrebă Antine îndârjit; ar trebui să-i fim recunoscători, pentru-că...»

«Cum crezi, dar bagă de seamă. Nu e frumos să vorbești de rău pe de aproapele tău, dar trebuie să ști, că tu nu te potrivești cu el. El e bogat și n-are lipsă să mai studieze. El împrumută bani dela cămătari și-și petrece zile de-arândul. Și apoi: el nu crede în D-zeu!

— Apoi da, așa sunt domni din ziua de azi, nu prea cred în astfel de lucruri. Dar Don Elia e tânăr încă, și cu timpul va crede și el.

«Rămâne încă mult timp aici? » «Nu știu, dar mult nu cred să rămână.

«De ar da Dzeu și sfânta Barbara să plece deja mâine.

Don Elia însă nu plecă nici mâine, nici poimâne. La trei zile după venirea lui, sosi un servitor al tutorului, să întrebe dacă el e la tanca; servitorul aduse cu sine o păreche de desagi cu de-ale mănării, dar Don Elia le respinse batjocoritor.

Don Elia își petrecea de minune. Măna și bea cu Antine, călăreau la olaltă, se seildau în rău, jucau cărți și morra*, ea doi hamali.

* Morra = jocul degotelor, constând în

Pe ochelarii lui Zio Nurro însă se lăsase o ceață groasă Oh! dacă frica de Dumnezeu nu l-ar fi reținut, el ar fi blăstămat pe tânărul său stăpân, care ducea o viață atât de destrăbălată și îl ducea și pe fiul său la peire. Toate amenințările erau însă zadarnice!

Antine nu se mai plictisia; acum avea cu cine să-și petreacă timpul.

Într'o seară cei doi prietini se aflau în odaia lui Antine. Încă nu aprinseseră lampa; Elia sta lângă fereastră și cânta:

«O tu che giaci la su la fiorita. Collina tocca, e tista il padre accanto...»

El se cugeta însă la altceva, și el de odată încetă să mai cânte și zise: »Poimaine pleș, Antine, și tu nici acum nu știi pentru ce am venit eu aici.»

— Pentru ca să-ți vezi moșia.

— Hm, mare lucru — zise Elia disprețuitor. — Tatăl tău om prea cinstit, apoi caii și vacile nu iau lumea în cap numai așa cu una cu două. Numai vrăjitorul cel bătrân, Zio Pera nu-mi lasă din migdale decât cojile; dar ce-mi bat eu capul cu câteva migdale! Ghicci, pentru ce am venit eu aici?

— Pentru ca să-ți petreci.

— Nici vorbă! Ghicește mai departe!

— Pentru că tu știu pentru ce.

a găsit un... Legete ține desohise cel cu care joici.

* Inceputul unui cântec popular italian.

târziu, în Macedonia va învinge dreptatea.

(Viena) C. Nedelcu.

Războiul.

Reluarea tratativilor de pace.

Timpul nefavorabil, istovirea puterilor trupelor beligrante și pregătirea pentru viitoarele lupte au produs în operațiunile militare de pe câmpul de luptă o pauză, pe care o folosese delegații turci spre a face posibilă reluarea tratativilor de pace. Precum se știe, puterile mari au declarat Portii, că o nouă mediațiune a Puterilor mari va fi posibilă numai în cazul, când Turcia va prezenta alte propuneri, decât cele din ultimul ei răspuns la nota Puterilor. După multe chibzuiți și trăgănări guvernul din Constantinopol s'a văzut nevoit a face din non concesiuni și după știri din Londra delegatul Turciei Hakki-pașa a primit instrucții noi, în înțelesul cărora Turcia e gata să cedeze Adrianopolul Bulgariei pe lângă condiția ca să se asigure Turciei suveranitatea califatului asupra Musulmanilor din vilastul Adrianopol. Se mai spune, că în cazul când Bulgaria va accepta aceste condiții, atunci Turcia ar mai face concesiuni și în ce privește chestiile financiare.

Reuniunea ambasadurilor din Londra se va ocupa în ședința de azi cu noile propuneri turcești și sunt speranțe, ca tratativele se fie reluate pe această nouă bază, cu toate că chestiunea insulelor din marea egeică și despăgubirea de războiu, cerută de statele aliate, prezintă încă numeroase greutăți.

Știrile mai nouă de pe câmpul de războiu sunt următoarele:

Salonic 20 Febr. Știri sosite din cartierul general grecesc spun, că situația trupelor grecești e foarte nefavorabilă. Turcii au rupt linia de asediu a Grecilor la Ianina. Dealtăparte se desminte știrea despre ocuparea de către Greci a fortului Bisanii. Albanezii fraternizează cu Turcii luptând în rândurile lor și liferând Turcilor alimente.

Belgrad 20 Febr. Regele Nichita ar fi încunostințat pe regele Petru că, fiind obosit iar fiul său bolnav, vrea să renunțe la conducerea operațiunilor militare la Scutari. Probabil, că un general sârb va lua comanda supremă a trupelor de asediu, cari de două zile au re luat atacul asupra orașului Scutari.

Constantinopol 20 Feb. Pe peninsula Gallipoli, cu deosebire la Bulair, sunt mari nănsori și înghesuiri. Din cauza frigului numeroși soldați au murit.

Belgrad 20 Feb. Ministrul sârb de războiu a trimis pe câmpul de războiu 60 tunuri, cantități mari de muniții și de medicamente.

Odessa 20 Feb. Ministrul marinei rusești Grigorovici a inspectat azi în Sebasopol flota mării negre, care a fost mobilizată.

— Să-ți spun dară eu. Pentru ca să fac rost de niște bani.

— Bani? Aici? — întrebă celălalt râzând.

— Da, aici. Nu râde, prietino; aici sunt bani mai mulți decât ori și unde în alt loc. Însă de astă dată tatăl tău nu mi-a făcut pe voie.

— De astă dată?

— Da, pretine, de astă dată; pentru că altă dată totdeauna mi-a făcut pe voie. Nu-i vorbă, nici nu m am cugtat eu până acum să-i dau înapoi ce este al lui, dar nu din răutate am făcut o asta. Eu nu o să fiu totdeauna numai la aparență stăpân peste aie mele, și odată îmi voi ști face datoria mea. Tatăl tău mi-a împrumutat în multe rânduri, fără eamătă și fără obligațiune, dar tocmai pentru aceasta poate să fie mai sigur de banii lui. Știi tu cu cât îi sunt dator? Ce crezi?

— Cu o sută de lire, — zise Antine sfios, crezând că a zis prea mult.

— Mai mult!

— Două sute? — întrebă celălalt mirat.

— Și mai mult!

— Trei sute?

— Trei sute șaptezeci și două.

Antine nu răspunse nimic; se simțea prea stânjenit. Elia încă era confus.

După cât-va timp însă el continuă: Știu ce crezi tu, Antine. Tu te întrebi:

ȘTIRI.

8 Februarie 1918

Manevrele de toamnă. In cursul unei trecute se sponise, că la toamna viitoare nu se vor ține manevre. Contrar acestor știri, din cercuri vieneze bine informate se comunică acum că și anul acesta se vor ține manevre ca și în anii precedenți. Ministerul de război a încunștinat deja respectivele comandamente de infanterie și de vânători, ca pe timpul marilor manevre să cheme sub arme câte 35 rezervaști (rez. supl.) de fiecare companie. Amănunte asupra trupelor cari vor lua parte la marile manevre și asupra locului unde se vor ține acestea, se vor publica mai târziu.

Opera »Mărioara«. Revista specială »Das Theater« reproduce în numărul recent două scene din cele mai frumoase din »Mărioara« opera în 3 acte, poemul de Carmen Sylva, musica de G. C. Cosmovici, cu ocaziunea reprezentării în teatrul din Cernăuți, și îl consacră un articol foarte elogios pentru arta noastră populară, și plin de admirație pentru neamul românesc »chemat a avea rolul cel mai însemnat, probabil cel decizător, în Orientul European«.

Concertul Rădulescu în Viena. Luni în 24 Februar n. va avea loc, la ora 7 1/2 seara, în Viena (VII Josefgasse 12) concertul excelentului tenor român Ionel Rădulescu, aranjat sub patronajul societății »România Jună« cu concursul doamnei Elena Eitl-Florianu și al dlui Aurel Costescu, baritonul distins. Concertul va avea un program ales și bogat.

Știri din România. Cu privire la afacerea Gollescu, ziarele din România au primit spre publicare, din partea ministrului de război următoarele: »Diferite știri, date publicității în afacerea de spionaj, care se instruește de parchetul militar, precum sumele bănești date de o putere străină; amestecul unor dame în această afacere și altele de felul acesta, sânt cu totul neexacte și de domeniul închipuirilor. Singurul lucru adevărat este că instrucția se urmează cu cea mai mare energie și în cel mai strict secret.«

Un groaznic incendiu a izbucnit alaltănoapte la fabrica de uleiuri Assan din București (Șoseaua Stefan cel Mare), distrugând atât fabrica, care avea cele mai moderne instalațiuni, cât și două mari magazii în cari erau depozitate însemnate cantități de cereale. Cu toate sfârșițele pompierilor și vecinilor, focul alimentat de vânt, a cuprins tot mai mult, cauzând astfel pagube ce ating suma de 1 milion și jumătate. Fabrica și instalațiunile ei au fost asigurate dar marea cantitate de cereale nu.

Înainte. Cu numele »Înainte« apare în București un nou ziar, organ conservator independent. Timpul apariției e în fiecare zi la orele 4 după amiază. Dorim viață lungă noului confrate!

Militare. Dl locotenent-contabil F. Mumulea din Florea dela regimentul 62 de infanterie a fost mutat în aceeași calitate la regimentul 64 de infanterie.

O nouă expedițiune polară în luptă cu moartea. În vreme ce nenorocita scoartă a expedițiunii lui Scott face să se cutremure atâtea inimi, din Cristiana se anunță, că expedițiunea de

salvare, ce a plecat în ajutorarea unei alte expedițiuni polare, a lui Schröder. — s-a reintors în sânul Cros, fără a fi putut da vre-un ajutor nenorocitorilor acelei expedițiuni. O telegramă primită din Cros vestește, că din cauza lipsei de căni și sănilor expedițiunea salvatoare a fost nevoită să se întoarcă fără nici un rezultat, așa că — dacă nu le sosește ajutorul la timp — expedițiunea lui Schröder va avea aceeași soartă ca și a căpitanului Scott.

Prima victimă a noului regim mexican a fost fratele primministrului demisionat, Gustavo Madero, care fiind considerat de pricinitor al revoluției a fost împușcat. Din Washington se anunță, că noul guvern va fi recunoscut de Statele Unite deabia după ce-i va fi succes să restabilească ordinea.

Un jurământ curios. În ziua de 4 Martie va fi mare bucurie în orașul Housington din Kansas (Statele-Unite). Membrii partidului democrat din orașul amintit vor aranja un mare ospăț pentru sărbătorirea concetățeanului lor Boxwell, care în anul 1897 se făcuse cunoscut în Statele-Unite, prin faptul, că din incidentul alegerii de president — nereușind candidatul Bryan — se legase cu jurământ, că nu se va mai rade și nu se va mai tunde până atunci, până când nu va ajunge un democrat la presidenția Statelor-Unite. Au trecut 16 ani de atunci și părul lui Boxwell îi ajunge acum până la genunchi iar barba îi acopere nu numai fața dar și pieptul, așa că Boxwell pare mai mult un sălbatic. Ajunsesse de toată minunea în Housington, copii se luau pe stradă după el, îl batjocureau, dar cu toate acestea Boxwell nu și-a căleat jurământul. În 4 Martie noul președinte democrat Wilson se va instala în Casa Albă și atunci Boxwell — conform jurământului — își va tunde și și va rade barba de profet.

Copii în balon. Balonul »Silezia« făcuse zilele acestea o ascenziune în Breslau și se coborâse în Liegnitz, unde se adunaseră o mulțime de țărani, ca să admire minunăția de plutitor aerian. Cei patru pasageri, cari se aflau în el, au plecat în oraș, în timp ce balonul, legat cu funii de pământ, a fost lăsat în grija conducătorului lui. Copiii de țaran, curioși, nu s-au mulțumit numai cu atât ci aveau voie să privească balonul, ci — dându-le îngrijitorul balonului voie — se urcară și în nacelă, înălțându-se până la înălțimea de câțiva metri cât permiteau funiile, cu cari era fixat balonul. S-a întâmplat însă, că un vânt puternic venit fără de veste, a rupt funiile, iar balonul — spre groaza tuturor celor de față, a părăsitorilor mai ales — și-a început drumul în aer, dispărând în nori împreună cu copiii și fetițele, de câte 12—14 ani, cari se aflau în nacelă. Mai târziu însă primiră vestea, că balonul se lăsa la pământ fără nici un accident, la depărtare de vre-o 30 chilom. de Liegnitz. Intorși acasă, copiii au început să-și povestească veseli călătoria lor prin văzduh, spunând, că nu s-au temut de loc și că nici prin gând nu le-a trecut, că ei ar fi fost amenințați de vre un pericol de moarte.

Apași din Moscva. Din Moscva se anunță, că după cercetări de luni de zile, poliției i-a sueres să pună mâna pe trei apași foarte periculoși, cari erau membrii unei bande organizate la fel ca cea a apașilor pariziieni. Mai ales două roșele, ce duceau spre Moscva, erau cutreerate de acești bandiți, cari,

folosindu-se de automobile, atacau, ucideau și jefuiau pe trecători. Au comis peste 100 de omoruri, tâlhării și alte crime. Numai în luna Februarie au jefuit pe mai mulți bicicliști, au furat mai multe obiecte, în preț de un milion ruble, ale ducelui Cristov, au jefuit pe milionarul Prochorov din Vilna, au ucis mai mulți poliști și au atacat șase automobile, furând tot ce au găsit asupra pasagerilor. Cei trei apași au recunoscut deja cincisecii din crimele comise, iar pentru prinderea celorlalți membrii ai bandeii, poliția a luat cele mai întinse măsuri.

Atragem atențiunea cumpărătorilor de mobile asupra anunțului: Székely și Réti, fabrică de mobile.

Din Brașov și Tara-Bârsei.

Conferențele »Asociațiunii«. Dr. Horia Fotra-Feltescu, secretarul literar al »societății pentru fond de teatru român« va ține la Duminecă, în 10/23, Febr. la 6 seara, o conferență în sala cea mare a gimnaziului nostru, despre »pictorul Grigorescu«. Pe lângă conferența proprie, (biografie și analiză) va citi din scrierile Vlăduță, Delavrancea și Carmen Sylva — părți din operele referitoare la Grigorescu. »Casa școlilor« din București a pus la dispoziție, o serie frumoasă de diapozitive, încât și proiecțiunile luminoase vor completa conferența, care este de dorit să fie cercetată cât se poate de bine.

Pentru masa studenților români din Brașov s'au mai făcut următoarele contribuiri: Dl dr. med. Marius Sturza Viena, fost elev al școlilor noastre a colectat în cercul cunoșcătorilor săi 150 coroane pentru masa studenților români din Brașov și anume dela domni: Dr. Măndrili 20 cor, dr. Cuparescu 20 cor, dr. M. Sturza 20 cor, Teofil Gramotovici 20 cor, dr. George Moroianu 20 cor, Dipsi 10 cor, dr. Clureu 10 cor, dr. Popovici 10 cor, dr. Turcu 5 cor și Dna Zina de Gore 15 cor.

Fe Lista de colecți Nr. 101. (Colecțant Nic. Colan VII. g.) Ana N, Colan, Arpătac 1, Cor. Alex. Colan, Arpătac 1. Cor. Gheorghe Axente comers. Arpătac 3. Cor. Gheorghe Raftoiu măcelar, Arpătac 2. Cor. Alexandru Brânduș comers. 2. Cor. Achim Leucă econ. 50 b. Laolaltă 950 Cor.

Primească marținoșii donatori sincerii noastre mulțumite. — Direcț. școlilor medii gr. rom. din Brașov.

Azi și în fiecare zi concertează în cafeneaua »Drechsler« — urmaș de aici Albert Roth, solist și primas și fratele lui Wilhelm, virtuoz în »tărogat« cu întreaga lor capelă de muzică.

AVIZ. În Cafeneaua »Blide« concertază azi Kállé Geza cu renumita sa Capelă de muzică 3-4.

Litere, arte și științe.

»Diplomația europeană și Țările Românești în veacul al XVIII-lea.«

Paris, Februarie 1918.

Urmare.

Dar nu numai pentru Români, ci și pentru un alt neam viteaz fu fatală această epocă. Bătuți de Turci, bătuți mai apoi de Prusieni, pierzând Băna-

tul și pierzând Silezia, Austriacii voiau să răsplătească pe altă cale aceste pierderi. Astfel se îndreptară spre Polonia, dela care răpiră de vreme Galiția. Rusia se înțelege nu putea să rămână îndărăt și și la luă o bucată din această Polonie. Dar aceasta era numai începutul, căruia avea să-i urmeze împărțirea de săvârșită a Poloniei și sfârșitul ei. Căci luptele cu Turcii au făcut din Nemți și din Ruși aliați. Că cu toată alianța asta însă aceste două neamuri aveau și au interese opuse, ne dovedesc întâmplările din ziua de azi, cari împing față în față pe acești aliați din trecut tot pentru aceeași fatală dominațiune turcească.

Din pricina Turciei, cei doi aliați se răzbunară — la prima vedere lucrul pare cu totul altfel — asupra Poloniei; și ambasadorul francez dela Constantinopol, marchizul de Vergennes avea dreptate, când declară în manifestul porței otomane din 13 Octomvrie 1768 — dl Sturza numește acest apel »fantastic« — că Turcii apucă armele intru apărarea neatârării Poloniei.

În dosul celor doi aliați Frideric II, regele Prusiei, țesea liniștit pânza intrigilor. Simpatizând cu Turcii, îndatorat printr-un tratat a da ajutor Polonilor împotriva Rusiei, nu-și bătu capul cu cestiunea Poloniei, ba ce e mai mult, se alătură și dânsul la acțiunea nedreaptă a împărțirii acestei țări. În luptele ce se începură din nou și în urma cărora avea să sufere tot țările noastre, Rușii înving. Catherina II țarina Rusiei, scrie în Decemvrie 1770 regelui Rusiei, că între altele ea ar vrea să păstreze sub domnia rusească Moldova și Valahia, pentru un timp de 25 de ani, drept »răscumpărare«, la ceea-ce Frideric II nu se învoia. De altfel ceva mai înainte, cu privilegiul întâlnirii împăratului Austriei cu regele Prusiei, Kaunitz, agerul ministru și uneltitor al politicii austriece, le vestește celor doi suverani, că Rușii ar fi mulțumiți cu cedarea de către Turci a Crimei și cu »independența Moldovei și Valahiei«.

După preliminarele dela Focșani (1772) și București (1773) se încheie în sfârșit pacea dela Kuciuk-Kainardji, în 1774. »Articolul 16 privește principatele românești, în folosul cărora Rusia, în »tinzându-și «mâna ocrotitoare«, formulează mai multe condițiuni, precum »amnistia generală pentru toți Românii «cari au implinit vre o greșală în fața »Porții, exercitiul slobod în cele bisericești, răstimp de un an pentru Românii cari doresc să părăsească țara, »scutirea de a plăti tributul Porței pentru tot timpul războiului, precum și »pentru doi ani în urmă. Paragraful 8 »al acestui articol cuprinde înălțurarea »indatoririi »darurilor neobicinuite« pe »cari Turcii le cereau pe lângă tribut »Porții. Paragraful 9 formula dreptul »principatelor de a avea câte un consul »la Constantinopol... Și-n sfârșit paragraful 10 confirmă »protectoratul »Rușilor asupra Țărilor Românești, pe »temeiul dreptului, ce aceștia și-l rezervau »de a grai în folosul lor, Poarta »făgăduind de a-i asculta cu cinstea »cuvântul puterilor amice și respectate. »Rusia ar fi pus mâna pe Moldova și Muntenia mai mult de frică, ca acestea să nu ajungă pe socoteala Austriei. Nemții adevăci nici nu întârziară de a răpi o parte a pământului românesc, așteptară însă ca maresalul Rumianțov, conducătorul glorios al armatei rusești să părăsească Moldova. — În luna lui Iunie 1773 — scrie dl Sturza — »împăratul Iosif II călătoria prin noile

»sale ținuturi poloneze — 1772 — și »cugetând încă de mai putea lua încă »câteva mici bucăți dela Poloni, »pen- »truca să mărească prețul împărțirii, »se gândea deja la »teritoriile turcești, »cari ar putea fi pe placul Austriei? »Dupăce a cercetat locurile, dânsul pre- »tinse țara așezată la izvoarele Siretu- »lui și ale Prutului, ce se chema Bu- »covina »Cred«, scrie Iosif II, că a- »ceastă țară în privința militară și po- »litică trage în cumpănă »Valahia cis- »litană«.

(Va urma).

Teatru, concerte și petreceri.

Agentura »Asociațiunii« din Fă-nade invită la producțiunea teatrală, ce o va aranja Duminecă, la 2 Martie n. a. c., în sala școlii din loc. Venitul curat e destinat bibliotecii.

Timarimea română din Timca invită la serata literară-artistică, împreună cu dans ce o va aranja Joi în 14/27 Februarie în salele otelului »Hungaria« din loc. Venitul curat este destinat pentru edificarea bisericii române din Timca.

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 21 Febr. În ministerul de externe s-a dat următorul comunicat cu privire la diferendul româno-bulgar:

O clipă a părut, că România va interveni cu armele, acum însă a dispărut acest pericol și situația se îmbunătățește pe ce merge

Gattaro, 21 Febr. Se constată, că atacul armatelor aliate asupra orașului Scutari e-a sfârșit cu un deplin fiasco, căci jefele enorme de vieți nu stau în nici un raport cu puținele succese dobândite.

Constantinopol, 21 Febr. Oficialos se desminte știrea despre ocuparea forturilor Napoleon și Victoria la Bulair, de către Bulgari.

Salonic, 21 Febr. Cu toate opințiile Grecilor, orașul Ianina pare inexpugnabil.

Proprietar:

Tip. A. Mureșianu: Branisco & Comp Redactor responsabil: Ioan Brotoea.

Pentru școala din Târlungeni.

Școlile românești să susțin azi numai cu jertfe mari. Dacă în trecut s'a jertfit prea puțin pentru școlile românești va trebui să se jertfească cu atât mai mult în viitor. Și e bine așa. Presentul ne-a deschis ochii, făcându-ne să vedem lucrurile în lumina adevărată. Contribuind mai mult pentru instituțiunile noastre culturale, va trebui să și prestăm mai mult ca în trecut.

... Cunoaștem cu toții greutatea cu cari s'a luptă azi școala română. Existența școlii române — în orice împrejurări — trebuie să fie condiționată de dărnicia și obolul pe care trebuie să-i întindă fi neamului, căci în felul acesta cimentăm legături de simpatie și ajutor reciproc între popor și școala sa națională.

Oare ce face omul asta cu atâtea bănet? Nu-i așa? — Nu, nu....

— Nu nega! Nu-i frumos din partea ta să faci pe fariseul. De bună seamă, tu nu poți să știi ce mare lipsă are omul de bani, mai ales când îi lipsește. Și dacă ai ști tu ce plăcere e să arunci banii încoace și încolo! Lumea crede, că eu cheltuiesc cei mai mulți bani în oraș; dar nu e adevărat. În Căglariii spesam pe lună cinci-zeci și cinci de lire, în Neapol și mai puțin. În Neapol poate trăi ori și ce student ca un boier, cu patru-zeci și patru de lire pe lună. Acolo nu te cunoaște nimeni și poți să trăiești cum îți place. Dacă viu însă la țară, se schimbă foaia, aici trebuie să cheltuiesc mult, și dacă ai cutriera Sardinia, te-ai convinge și tu, că proprietarii mari cheltuiesc totdeauna de două sau de trei ori mai mult decât venitele lor. Da, și să-ți mai spun ceva! Eu aș putea să mă curăț de datorii. Dacă aș vinde numai mănzi, aș putea să-mi plătesc toate datorile, și apoi m-aș însura

și eu și mi-aș lua o nevastă bogată. Și odată însurat, îmi viu și eu la minte, voiu munci și nu mă voi cugeta decât la copii. Până ce sunt însă liber, vreau să-mi petrec; altfel ce rost mai are viața asta? Peste cincis-zeci sau o sută de ani moșia asta va fi a altuia; atunci ciolanele noastre vor fi deja putrezite și ele. Se poate însă a așa ceva să se întâmple chiar și peste un an — așa dară omul trebuie să-și petreacă cât trăiește și să nu-și prea bată mult capul cu năcazurile. Pentru ca să-mi petrec însă, am lipsă de bani; fără bani nu pot să trăiesc și când nu voi mai avea bani, mă arunc în Tirso. Asta se poate întâmpla și poimâne, dacă nu voi căpa a 500 de lire, de cari am neapărată lipsă. Tu ai putea să faci rost de suma aceasta!

—Eu?, întreabă Antine buimăcit de tot ce auzise și pe cari le credea totuși, că după modul cum îi vorbise Elia, i-se părea că el n-a mințit o vorbă din cele spuse. Ah, da! Așa trebuie să-și petreacă omul viața, nu să ducă un

traid de pe azi pe mâine, ca vai de el. Aceștia erau adevărații oameni! El ce era?

— Da tu! Numai nu te face că nu mă pricepi! — zise brusc Elia, conștiu de superioritatea lui.

—Dar de unde? Poate dela tata? — Ei așa! dela tată-tău! Dacă eu nu l-am putut înmulă cu vorba, crezi că poate te-ar asculta pe tine? De altfel nu cred să mai aibă nici el bani...

Antine se simți oarecum măgulit, căci după cele auzite i-se părea că tatăl său e putred de bogat.

—Dela cine dar? — Ei, să-ți spun atunci eu! M'am adresat lui Zio Pera, pentru că sunt oameni, ca și nebunul asta bătrân, cari de multe ori te ajută cu un sfat bun, și el mi-a spus că cunoaște pe cineva... pe un bandit... care cu siguranță mi-ar da bani împrumut, dacă ai vrea tu...

—Destul! Am înțeles! strigă Antine, cuprins de mânie, auzind la ce sunt bune palavrele lui Zio Pera.

— Nu, asta nu o fac! — Și pentru ce nu? Fii bun și-mi explică.

—Nu o fac... pentru că... nu vreau! —Asta nu-i motiv.

—Totmai că este motiv! Și tu... ești un om fără D-zeu!

—Aha... și ce însemnează adevăci a fi fără D-zeu? E o crimă dacă folosești lucruri sfinte pentru un scop profan? Noi putem lua ori și ce carte — cărți sfinte nici nu cred eu că ai — și pe lângă toate astea haina ta de seminarnic nici nu e sfințită. Așadar nici urmă de crimă nu e în toată făpta noastră

—Dar' eu nu vreau, nu vreau! sbiera Antine și bătea din picioare ca un copil.

Bine! zise Elia cu un ton rece, disprețuitor. Poți fi liniștit! Dacă nu vrei, nu se face! Cu tine e zadarnic să-și mai strice omul vorbele!... Cum să te și poți înțelege cu un om, cu un băiat tinăr, care deși nu are nici o aplicare, vrea să se facă preot?

Antine simțea cum mânia lui se stingea pe încetul și o sudoare rece îi cuprindea în locul mânelor. Aceste cuvinte, rostite de Elia, îi loviră ca un trăsnet. El simțea că Elia a spus adevărul și era aproape să înceapă a plânge.

Elia văzând că l-a înzultat pe prietinel său, se ridică de pe scaun, se apropie de el și-i zise: »Iartă-mă dacă te am ofențat! Dar' tu nu mai ții la mine!..

În ochii lui Antine se iviră lacrimi; el își mușcă buzele, pentru ca să nu erumpă în plâns. Nu, el nu era înzultat, era nimic, învins.

—Din contră, prea mult te iubesc! Tu trebuie să mă ierți!... Voi face ceea ce-mi ceri, mâne, acum îndată, sau când veștii!..

(Va urma).

Cine are trebuință de mobile și-le poate procura mai bine dela Fabricile de mobile Székely și Réti

Brașov, Strada Porții Nr. 60.

Marosvásárhely, Széchenyi-ter Nr. 47.

Se creditează la mușterii capabili pe rate fără urcarea prețului. La vîntadin re provincie punem la dispoziție bogata colecțiune de mostre fără obligament de a cumpăra.

Este, la tot cazul, fericitoare alipirea și sprijinul poporului față de instituțiile sale culturale. Ca alte multe comune românești din Arhidieceză, și comuna noastră Târlungeni comit. Brașov, nu să bucură de averi sau rente considerabile din cari să-și acopere *cheltuielile culturale*, ci este avizată, mai cu seamă, la jertfa și sprijinul poporului.

Mulți dintre locuitorii comunei noastre petrec partea cea mai mare a anului ca oieri prin România, alții ca lucrători în fabrici, iar o părticică s'a stabilit pentru totdeauna ca comercianți prin diferite orașe în România. Cu toate că unii nu mai aspiră să se reîntoarcă la vetrele pământuri, nu și-au uitat de locul unde s'au născut. Un frumos gest de umanitate au dovedit comercianții români din Brăila, mei toți originari din Târlungeni, când, mai în săptămânile trecute, la îndemnul d-lui episcop al bisericii noastre d-l Ioan Fălcăuș — au contribuit pentru școala română din Târlungeni, suma de 350 cor. cari au trecut în administrația bisericii noastre.

Specificăm în rândurile de mai jos, contribuțiile încurcate de la diferiții particulari. De la soc. din Brăila „Carpați” al cărui membru este și episcopul nostru primar Ioan Pittiș, a încurs suma de 200. c. Oprea P. Sbarcea 40 cor., George I. Brătucu 20 cor., Radu D. Pasăre 20 cor., Ioan Brătucu 10 cor., George Sbarcea 5 cor., Oprea Brătucu 2 cor., Ioan Beșchea 5 cor., Ioan Ciurea 5 cor., Ioan Muntean 5 cor., St. Lazar 5 cor., D. Căstocea 5 cor., N. Beșchea 2 cor., V. I. Coroboc 5 c., D. Frățilă (g.) G. Ovesea 5 cor., Ioan G. Ovesea 5 cor., Maria Băraoa 6 cor. Din incidentul arangerii producției teatrale-muzicale de a doua zi de Crăciun 1912 a mai încurs de la Dr. Ioan Boydea medic Vaslui, 20 cor. Prin comerciantul R. Moșoiu s'a mai încasat

tot cu aceia ocaziunea de la d-nii: Tomas, Schesser și Galtz 2 cor., Alfred Tartler 2 cor., Georg Göbel 2 cor., și frații Gingold 1 cor. tați din Brașov. Cu ocaziunea procurării revizitelor școlare (a. 1912), d-l Dumitru Sbarcea comerc. Brăila a binevoit a contribui cu suma de 60 cor.

O altă donațiune s'a mai făcut, în zilele din urmă, din partea bătrânului parochian George O. Cernica senior, care a dăruit 100 cor. bisericii.

Tuturora li-se aduce cele mai călduroase mulțămiri.

Putem constata cu mândrie, că frații noștri deși trecuți peste Carpați totuși sunt legați sufletește de noi, știindu-se manifesta prin fapte grăitoare când este vorba de a lupta pentru un ideal.

Le dorim decise succese mari în toate întreprinderile lor.

N. Hamsea.

Dare avere anuală de 40.000 cor.

De vânzare.

Prăvălia mea cu mărfuri coloniale, ferărie, mărunțisuri, trafică de tutun, timbre, sare. Trafica acopere chiria prăvăliei. În localitate se află oficiul pretorial de cerc, multă inteligență română. Ținutul este curat românesc. Prăvălia este bae de aur pentru un începător român capabil, cu 4—5 mii coroane bani gata o poate cumpăra imediat.

Informații mai detaliate dă

Zimmermann Samuel.
în Șerouaia.

1-5

„Vlădeasa”

instituit de credit și economii, societate pe acții.

hitelintézet és takarékpénztár részvénytársaság.

Convocare.

„Vlădeasa” instituit de credit și economii societate pe acții în Huedin invită prin aceasta pe acționarii săi la a

a XVII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în 26 Martie 1918 n. la oarele 10 a. m. în localitatea institutului cu următorul:

Program :

1. Deschiderea adunării și designarea alor 2 notari adhoc și 3 verificatori ai procesului verbal cari vor funcționa și ca scrutatori,
2. Raportul direcțiunii și al comitetului de reviziune.
3. Statorirea bilanțului și decidera asupra împărțirii profitului enrat al anului de gestiune 1912 și darea absolutoriului pentru gestiunea acestui an.
4. Fixarea pașalelor de călătorie a membrilor din direcțiune, din comitetul de reviziune și a bărbaiilor de încredere dela filială pe a. 1913.
5. Pertractarea proiectelor pentru modificarea statutelor institutului și a statutelor fondului de pensuni.
6. Alegerea alor 5 membri în direcțiune și a întreg comitetului de reviziune, al căror mandat expiră și intrucât și modificarea §-lui 32 al statutelor, propusă sub p. 5. al ordinii de zi ar fi votată — alegerea încă alor 3 membrii în direcțiune.
7. Eventuale propuneri intrate în cadrul §-lui 29 din statute.
8. Închiderea adunării.

Din ședința direcțiunii ținută în 5 Februarie 1918.

Ioan Pop m. p. președ. elnök,

Iuliu Poruțiu m. p. director secc. vez. igazg.

Domnii acționari, cari vor participa la adunarea gen. vor avea a depune acțiunile conform §-lor 19-20 din statute la institutule : Filiale din Hida „Economul”, „Vatra”, „Bihoreana”, „Patria”, „Coroana”, „Concordia” din Gherla, „Timișana”, „Sălăgia”, „Silvania”, și „Albina”, cari sunt rugate a extrada certificate despre depunerea acțiunilor.

Contul Bilanț

ACTIVA		Cor.	fil.	PASIVA		Cor.	fil.
1 Cassa	48.018-63			1 Capital social	300000		
2 Contul giro la banca austro-ungară	24.782-11			2 Fond de rezervă	42.023-—		
3 Casca de păstrare post.	9.612-49	82418	25	3 „ special de rezervă	17.140-—		
4 Cambii	1.565.511-—			4 „ de pensuni	45.278-—	104441	
5 Imprumuturi pe obligații	383.149-—			5 Depuneri	1255-277	41	
6 Conturi curente	120.848-90	2.069.508	90	6 Reescont	532712		
7 Efecte	52800			7 Dividende neridicate	469		
8 Edificiile institutului după amortiz.	113000			8 Interese transitoare;			
9 Mobiliar după descriere	2845			a, la cambii	80.460-88		
10 Interese de reescont anticipate	647280			b, la obligațiuni	9136-70	39597	08
11 Diverși debitori	255194			9 Diverși creditori	9519		
				10 Imprumuturi pe edificii proprii	45000		
				11 Profit curat	42376	88	
		2.329.391	87			2.329.391	87

Contul Profit și Perdere.

DEBIT		Cor.	fil.	CREDIT		Cor.	fil.
I Interese:				I Interese:			
a, la depuneri	65.228-19			a, dela cambii	141.481-50		
b, la reescont	38.779-22			b, dela obligații	48.286-58		
c, la 3 funduri	6383-60	110391	01	c, dela Conturi curente	8095-06	192863	14
II Spese:				II Provițiuni, venite dela realități etc	15978	62	
a, salare, adaos de scumpete și bani de quartin	21.635-62						
b, pașale de călătorii	3040-—						
c, chirie	3400-—						
d, spese de încălzit, luminat, tip, porto, telef. etc.	6471-70	84547	32				
III Dări; directe	13.096-43						
10% dare după int. de dep.	6522-82	19619	25				
IV Descrieri	190280						
V Profit curat	4237638						
		208836	76			208836	76

Huedin, 31 Decembrie 1912.

Iuliu Poruțiu m. p., dir. ex C. Căciulă m. p. prim cont. M. Marincas m. p. cassar, M. Bologa m. p. cont.

Membrii în direcțiune:

Ioan Pop m. p. preș. Iuliu Poruțiu m. p. Ștefan Pop m. p. Ioan Gall m. p.
Ioan Martin m. p. Dr. Simion Tâmpoiu m. p.

Revăzut și aflat exact;

Comitetul de reviziune:

Simion Marincas m. p. preș. Eugen Bican m. p. George Farago m. p. Ioan Diamandi m. p.
Dr. Andrei Pop m. p. Ioan Moldovan m. p. ca revizor expert al „Solidarității”.

Cea dintâi și mare Văpsitorie artistică și spălătorie chimică cu abur și motor precum curățirea de puf.

Wilhelm Körner

Fabrica: strada năsipului de jos 1 a); Filiala Strada Vămei 36.

Localități de primire în Feldioară la Domnii Stenner & fiu comerciant, Előpatak la domnul Mühlbacher, croitor de bărbai. Tușnad la Domnul Meggeri croitor bărbătesc, Szabó Poték-Vila, și la toate localitățile din împrejurime.

Curățire hemică de haine bărbătești, dame și copii, uniforme, costume broderii, pânzături, plapome, stoffe de mobile și decorații, perdele, coperte, covoare se curăță radical, devine ca nouă. Specialități: Curățire de pene de struț. Obiectele menționate se văpesc iarăși în acea culoare, sau în alte culori. Toate obiectele în negru, așa că apar ca nouă. Comande din afară cu posta se execută prompt.

Dr. KENYERES

Doctor în științele medicale universale. — Laborator medical și consultațiuni — Aranjament medical cu electricitate.

Emanție de Radium. Instalație de Oxygen.

pentru boale de nervi și interne.

Ehrlich 606. Dr. Spengler vacinare contra tiftei. Examinare de țărce (Zeiss microscop): bacilii de tuberculoză — la ivirea tiftei! gonococcus, Syph. spirochete — boale de sânge — spermă etc. — Analize chimice. Ingrijire cu serum la boale de piele etc.

Brașov, Cetate, Strada Spitalului Nr. 2.

Telefon 43. (Casa nouă din colț a lui Nagy). Telefon 43.

Ordnatiuni dela 11 1/2 — 12 1/2 ore. La dăruință prospecte.

Vizitele D-ler Colegi le primesc bucuras.

Aviz! Aducem la cunoștința Onor. public die Brașov și din împrejurime, că mia sosit pen- : : tru sezonul de tcamnă și eamnă : : :

Modele de pălării de dame din Viena și Paris

și sunt în stare a vinde cu prețurile cele mai moderate. Totdeauna avem un bogat asortiment de pălării în magazinul meu. Pălării vechi preluerez pe formele cele mai moderne cu prețuri ieftine. Asemenea se găsește pălării de doliu totdeauna gata.

Rog pe Onor. Public a sprijini și a vizita magazinul meu.

Cu deosebită stimă: La pălăria parisiană
Brașov, Strada Porții 25 (Casa Fieischer).

Abonamenteal „Gazeta Transilvaniei”, se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunare. Administr. „Gazetei Transilvaniei”.

I. Proșteu